ilmiy-amaliy jurnal · ISSN 3093-8694

UDK 37.01:001.8

Alimardonova Mohichehra Bahromovna,
Qarshi davlat universiteti dotsenti

ZAMONAVIY TA’LIM JARAYONIDA ILMIY VA METODIK YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy ta’lim jarayonida ilmiy va metodik yondashuvlarning o‘zaro integratsiyasi masalasi nazariy-metodologik jihatdan tahlil etilgan. Ta’lim sifatini ta’minlashda ilmiy yondashuvning fundamental bilim, dalillarga asoslanganlik, tizimlilik va tadqiqotchilik tamoyillari bilan metodik yondashuvning amaliy yo‘naltirilganligi, pedagogik texnologiyalar va ta’lim metodlari o‘rtasidagi uzviy aloqadorlik ochib berilgan. Ilmiy-metodik yondashuvlarni integratsiyalashning tizimli, kompetensiyaviy, shaxsga yo‘naltirilgan, faoliyatga yo‘naltirilgan va refleksiv yondashuvlar bilan bog‘liqligi asoslangan. Shuningdek, integratsiyaning pedagogik jarayon mazmuni, metodlari, vositalari, baholash mexanizmlari va kutilayotgan natijalarga ta’siri yoritilgan. Maqolada ilmiy-metodik integratsiyaning pedagogik shart-sharoitlari hamda uni ta’lim amaliyotiga joriy etishning konseptual modeli taklif etilgan.

Kalit so‘zlar: zamonaviy ta’lim, ilmiy yondashuv, metodik yondashuv, integratsiya, pedagogik jarayon, kompetensiyaviy yondashuv, tizimli yondashuv, shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, pedagogik texnologiya, ta’lim sifati.

ИНТЕГРАЦИЯ НАУЧНЫХ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ В СОВРЕМЕННЫЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС

Аннотация. В статье с теоретико-методологической точки зрения анализируется вопрос взаимной интеграции научного и методического подходов в современном образовательном процессе. Раскрыта органическая взаимосвязь принципов фундаментальности знаний, доказательности, системности и исследовательской направленности научного подхода с практической направленностью методического подхода, педагогическими технологиями и методами обучения в обеспечении качества образования. Обоснована связь интеграции научно-методических подходов с системным, компетентностным, личностно ориентированным, деятельностным и рефлексивным подходами. Освещено также влияние интеграции на содержание, методы, средства, механизмы оценивания педагогического процесса и ожидаемые результаты. Предложены педагогические условия научно-методической интеграции и концептуальная модель её внедрения в образовательную практику.

Ключевые слова: современное образование, научный подход, методический подход, интеграция, педагогический процесс, компетентностный подход, системный подход, личностно ориентированное обучение, педагогическая технология, качество образования.

INTEGRATION OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL APPROACHES INTO THE MODERN EDUCATIONAL PROCESS

Abstract. The article analyzes, from a theoretical and methodological perspective, the mutual integration of scientific and methodological approaches in the modern educa-

tional process. It reveals the organic interconnection between the principles of the scientific approach — fundamental knowledge, evidence-based reasoning, systematicity and research orientation — and the practical orientation of the methodological approach, pedagogical technologies and teaching methods in ensuring the quality of education. The relationship of scientific and methodological integration with systemic, competency-based, learner-centered, activity-based and reflective approaches is substantiated. The impact of integration on the content, methods, tools and assessment mechanisms of the pedagogical process and on expected outcomes is also discussed. The article proposes pedagogical conditions for scientific and methodological integration and a conceptual model for its implementation in educational practice.

Keywords: modern education, scientific approach, methodological approach, integration, pedagogical process, competency-based approach, systems approach, learner-centered education, pedagogical technology, quality of education.

KIRISH

Bugungi kunda ta’lim tizimining izchil rivojlanishi pedagogik jarayonni tashkil etishning an’anaviy shakllarini takomillashtirish, ta’lim mazmunini yangilash hamda o‘qitish metodlari va vositalarini ilmiy asosda rivojlantirishni taqozo etmoqda. Globallashuv jarayonlari, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi, axborot hajmining ortishi va mehnat bozorida zamonaviy kompetensiyalarga bo‘lgan ehtiyojning kuchayishi ta’lim jarayonida ilmiy va metodik yondashuvlar uyg‘unligini ta’minlashni dolzarb ilmiy-pedagogik masalalardan biriga aylantirmoqda [9, 10].

Zamonaviy ta’lim jarayonining samaradorligi nafaqat ilmiy bilimlarning mazmuni va ishonchliligiga, balki ularni ta’lim oluvchilarga samarali yetkazish, amaliy faoliyat bilan bog‘lash hamda o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalarni tegishli mezonlar asosida baholashga ham bog‘liq. Bunda ta’lim oluvchilarning yosh va individual-psixologik xususiyatlarini, ehtiyojlari va mavjud imkoniyatlarini hisobga olish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli ilmiy va metodik yondashuvlarni alohida-alohida jarayonlar sifatida emas, balki yagona pedagogik tizimning o‘zaro uzviy bog‘langan tarkibiy qismlari sifatida o‘rganish zarur.

Ilmiy yondashuv ta’lim mazmunining nazariy asoslanganligi, ilmiy dalillarga muvofiqligi va tizimliligini ta’minlasa, metodik yondashuv mazkur mazmunni o‘zlashtirishga xizmat qiluvchi samarali metodlar, vositalar, pedagogik texnologiyalar va baholash mexanizmlarini belgilaydi. Ushbu ikki yondashuvning o‘zaro integratsiyasi nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan bog‘lash, ta’lim oluvchilarning mustaqil va tanqidiy fikrlashini rivojlantirish hamda ta’lim natijalarining samaradorligini oshirish uchun muhim shart-sharoit yaratadi [8].

Shu nuqtayi nazardan, ilmiy va metodik yondashuvlar integratsiyasining mazmuni, asosiy tamoyillari, pedagogik mexanizmlari va ta’lim jarayonidagi imkoniyatlarini o‘rganish alohida ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Mazkur masalani tizimli tahlil qilish ta’lim jarayonini ilmiy asosda loyihalashtirish, metodik yechimlarning samaradorligini baholash hamda zamonaviy ta’lim talablariga mos pedagogik faoliyatni takomillashtirishga xizmat qiladi.

MAVZU BO‘YICHA ADABIYOTLAR TAHLILI

Ta’lim jarayonini ilmiy asosda tashkil etish, pedagogik yondashuvlarni takomillashtirish va o‘qitish samaradorligini oshirish masalalari pedagogika fanining muhim tadqiqot yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu masalalar yuzasidan olib borilgan ilmiy izlanishlarda ta’lim jarayonining nazariy-metodologik asoslari, pedagogik faoliyatni tashkil etish tamoyillari hamda ta’lim natijalarini takomillashtirish mexanizmlari keng yoritilgan [1, 2, 5]. Mazkur tadqiqotlar natijasida tizimli, shaxsga yo‘naltirilgan, faoliyatga yo‘naltirilgan, kompetensiyaviy, aksiologik va texnologik kabi yondashuvlar pedagogik amaliyotning muhim tarkibiy qismlari sifatida shakllangan.

Tizimli yondashuv ta’lim jarayonini o‘zaro uzviy bog‘langan tarkibiy qismlardan tashkil topgan yaxlit pedagogik tizim sifatida talqin etadi. Ushbu yondashuvga ko‘ra, ta’lim maqsadi, mazmuni, metodlari, vositalari, pedagog va ta’lim oluvchi faoliyati, shuningdek, nazorat va baholash mexanizmlari o‘zaro muvofiqlikda tashkil etilishi lozim. Bunday yondashuv pedagogik jarayonning alohida elementlari o‘rtasidagi funksional bog‘liqlikni aniqlash va ta’lim samaradorligini kompleks baholash imkonini beradi [7].

Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvda ta’lim oluvchining individual xususiyatlari, qiziqishlari, ehtiyojlari, qobiliyatlari va shaxsiy rivojlanish imkoniyatlarini hisobga olish ustuvor ahamiyat kasb etadi. Mazkur yondashuv pedagogning vazifasini faqat bilim berish bilan cheklamay, balki ta’lim oluvchining mustaqil fikrlashi, ijodiy salohiyati va shaxsiy imkoniyatlarini rivojlantirishga yo‘naltiradi. Shu jihatdan u ta’lim jarayonida individual yondashuvni ta’minlash hamda ta’lim oluvchining faol ishtirokini rag‘batlantirishga xizmat qiladi [6].

Kompetensiyaviy yondashuv esa ta’lim natijalarini o‘zlashtirilgan bilimlar hajmi bilangina emas, balki ularni amaliy vaziyatlarda qo‘llash, muammolarni mustaqil hal etish, samarali muloqot qilish va asoslangan qarorlar qabul qilish qobiliyatlari orqali baholashni nazarda tutadi. Ushbu yondashuv nazariy bilimlar bilan amaliy ko‘nikmalar o‘rtasidagi uzviylikni ta’minlash, ta’lim oluvchilarning kasbiy va shaxsiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi [3, 4].

Yuqorida ko‘rib chiqilgan yondashuvlar pedagogik jarayonning turli jihatlarini yoritib bersa-da, ularning samaradorligi o‘zaro uyg‘unlikda qo‘llanilishiga ham bog‘liq. Xususan, tizimli yondashuv ta’lim jarayonining yaxlitligini ta’minlasa, shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv ta’lim oluvchining individual xususiyatlarini hisobga olishga, kompetensiyaviy yondashuv esa o‘zlashtirilgan bilimlarni amaliy faoliyatda qo‘llashga yo‘naltiradi. Faoliyatga yo‘naltirilgan va texnologik yondashuvlar mazkur jarayonni samarali tashkil etish hamda belgilangan natijalarga erishish mexanizmlarini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, ilmiy va metodik yondashuvlarning o‘zaro integratsiyasi ta’lim mazmunining ilmiy asoslanganligi, o‘qitish metodlarining maqsadga muvofiqligi va ta’lim natijalarining amaliy ahamiyatini ta’minlashda

muhim metodologik omil hisoblanadi. Shu bilan birga, mazkur yondashuvlarni yagona pedagogik tizim doirasida uyg‘unlashtirish mexanizmlarini aniqlash, ularni amalga oshirish shart-sharoitlarini belgilash hamda natijadorligini baholash masalalarini izchil o‘rganish zarur. Bu esa ilmiy-metodik integratsiyaning nazariy asoslarini chuqurroq tahlil qilish va uning zamonaviy ta’lim amaliyotidagi imkoniyatlarini ochib berish uchun zamin yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot ilmiy va metodik yondashuvlarning zamonaviy ta’lim jarayonidagi o‘rni, o‘zaro aloqadorligi hamda integratsiyalashuv mexanizmlarini aniqlashga qaratildi. Tadqiqot jarayonida pedagogik hodisalarni yaxlit o‘rganish, turli yondashuvlarning umumiy va o‘ziga xos jihatlarini aniqlash hamda ularning amaliy ahamiyatini asoslash maqsadida tizimli, qiyosiy-tahliliy, kompetensiyaviy va faoliyatga yo‘naltirilgan yondashuvlardan foydalanildi.

Tadqiqotning asosiy metodlari sifatida ilmiy-pedagogik adabiyotlarni nazariy tahlil qilish, mavjud yondashuvlarni qiyoslash, ilmiy qarashlarni umumlashtirish va tizimlashtirish usullari tanlandi. Nazariy tahlil orqali ilmiy va metodik yondashuvlarning mazmun-mohiyati hamda pedagogik jarayondagi funksional vazifalari o‘rganildi. Qiyosiy tahlil yordamida ularning o‘zaro farqli va mushtarak jihatlari aniqlandi. Tizimlashtirish va umumlashtirish asosida esa ilmiy-metodik integratsiyaning asosiy tamoyillari, bosqichlari va pedagogik mexanizmlari tavsiflandi.

Tadqiqotning metodologik asosini pedagogik jarayonning yaxlitligi, ta’lim subyektlarining faol hamkorligi, ta’lim mazmuni va o‘qitish metodlarining o‘zaro muvofiqligi, nazariy bilimlarning amaliy faoliyat bilan uzviyligi hamda ta’lim natijalarini kompetensiyaviy mezonlar asosida baholash tamoyillari tashkil etdi. Ushbu tamoyillar ilmiy bilimlarni metodik jihatdan samarali tashkil etish, ta’lim oluvchilarning mustaqil fikrlash va amaliy muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi omillar sifatida ko‘rib chiqildi.

Shu asosda ilmiy va metodik yondashuvlar integratsiyasining ta’lim mazmuni, metodlari, vositalari va baholash mexanizmlariga ta’siri nazariy jihatdan tahlil qilindi. Tadqiqot natijalarini umumlashtirish orqali zamonaviy ta’lim jarayonida ilmiy-metodik integratsiyani samarali tashkil etishning asosiy yo‘nalishlari va pedagogik shart-sharoitlarini belgilashga e’tibor qaratildi.

NATIJALAR

Ilmiy va metodik yondashuvlar integratsiyasining mazmuni

Ilmiy yondashuvni pedagogik jarayonda qo‘llashning asosiy vazifasi ta’lim mazmunining ilmiy asoslanganligini ta’minlashdan iborat. Bunda o‘quv materiali zamonaviy fan yutuqlari, nazariy konsepsiyalar va amaliy dalillar bilan bog‘lanadi.

Metodik yondashuv esa “nimani o‘qitish?” savoli bilan bir qatorda “qanday o‘qitish?”, “qanday sharoitda o‘qitish?” va “ta’lim natijasini qanday aniqlash?” kabi savollarga javob beradi.

Shu asosda ilmiy va metodik yondashuvlarning funksional farqini quyidagicha ifodalash mumkin:

1-jadval

Ilmiy yondashuv	Metodik yondashuv
Ilmiy bilim va nazariyaga asoslanadi	Bilimni o‘zlashtirish texnologiyasini belgilaydi
Dalillarga tayanadi	Pedagogik vosita va metodlarni tanlaydi
Mazmunning ilmiyligini ta’minlaydi	Mazmunning o‘zlashtirilishini ta’minlaydi
Tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantiradi	Amaliy faoliyatni tashkil etadi
Nazariy natijalarni belgilaydi	Nazariy natijalarni amaliyotga tatbiq etadi
Ilmiy yondashuv	Metodik yondashuv

Biroq, ushbu farq ularning bir-biridan mustaqil ekanligini anglatmaydi. Aksincha, ilmiy mazmun metodik jihatdan to‘g‘ri tashkil etilgandagina ta’lim oluvchining real kompetensiyasiga aylanishi mumkin.

Ilmiy-metodik integratsiyaning pedagogik mexanizmi

Ilmiy va metodik yondashuvlarning integratsiyasi quyidagi ketma-ketlik asosida amalga oshirilishi mumkin:

2-jadval

№	Bosqichlar	Mazmuni va amalga oshiriladigan faoliyat
1	Ilmiy bilim	Pedagogik nazariyalar, ilmiy konsepsiyalar, qonuniyatlar va zamonaviy yondashuvlarni o‘zlashtirish.
2	Pedagogik tahlil	Ta’lim jarayonidagi muammolarni aniqlash, mavjud pedagogik sharoit va ehtiyojlarni tahlil qilish.
3	Metodik loyihalash	Ta’lim maqsadlariga muvofiq metodlar, texnologiyalar, vositalar va mashg‘ulotlar tizimini loyihalashtirish.
4	Ta’lim faoliyati	Loyihalashtirilgan metodika asosida o‘quv jarayonini tashkil etish va pedagogik faoliyatni amalga oshirish.
5	Amaliy qo‘llash	O‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalarni real pedagogik vaziyatlarda qo‘llash, amaliy muammolarni hal etish.
6	Baholash	Ta’lim natijalarini belgilangan mezonlar va ko‘rsatkichlar asosida aniqlash hamda samaradorlikni baholash.
7	Refleksiya	Pedagogik faoliyat natijalarini tanqidiy tahlil qilish, yutuq va kamchiliklarni aniqlash.
8	Takomillashtirish	Tahlil va baholash natijalariga asoslanib, pedagogik metodika va faoliyat mazmunini rivojlantirish.

Mazkur bosqichlar ilmiy bilimlarni pedagogik faoliyatga integratsiyalashning izchil va uzluksiz mexanizmini ifodalaydi. Ushbu jarayonda nazariy bilimlar pedagogik tahlil va metodik loyihalash orqali amaliy faoliyatga yo‘naltiriladi. Baholash va refleksiya natijalari asosida pedagogik faoliyatni takomillashtirish imkoniyati yuzaga keladi. Natijada bo‘lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalari, mustaqil qaror qabul qilish va amaliy muammolarni hal etish qobiliyatlari rivojlanadi. Pedagogik tahlil orqali ushbu bilimning ta’lim jarayonidagi o‘rni aniqlanadi. Keyingi bosqichda o‘qitish metodlari, shakllari va vositalari tanlanadi. Ta’lim oluvchi tomonidan bilimning amaliy faoliyatda qo‘llanilishi integratsiyaning muhim mezonlaridan biri hisoblanadi. Chunki ilmiy bilimning

ta’lim natijasiga aylanishi uni amaliy vaziyatlarda qo‘llash imkoniyati bilan belgilanadi.

Baholash va refleksiya bosqichlari esa pedagogik jarayonning natijadorligini aniqlash hamda mavjud metodik yechimlarni takomillashtirish imkonini beradi.

Integratsiyaning asosiy tamoyillari

Ilmiy va metodik yondashuvlar integratsiyasini tashkil etishda quyidagi tamoyillarni hisobga olish maqsadga muvofiq:

1. Ilmiylik tamoyili. Ta’lim mazmuni zamonaviy ilmiy bilimlar va ishonchli manbalarga asoslanishi lozim.

2. Tizimlilik tamoyili. Maqsad, mazmun, metod, vosita, faoliyat va baholash o‘zaro bog‘langan tizimni tashkil etishi kerak.

3. Amaliy yo‘naltirilganlik tamoyili. O‘zlashtirilgan bilimlar amaliy vazifalar va real pedagogik vaziyatlarda qo‘llanishi zarur.

4. Shaxsga yo‘naltirilganlik tamoyili. Ta’lim oluvchining individual ehtiyojlari, qobiliyatlari va rivojlanish imkoniyatlari hisobga olinishi lozim.

5. Refleksivlik tamoyili. Ta’lim jarayoni va natijalarini muntazam tahlil qilish hamda takomillashtirish mexanizmi mavjud bo‘lishi kerak.

6. Innovatsionlik tamoyili. Zamonaviy pedagogik va raqamli texnologiyalardan maqsadga muvofiq foydalanish ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qilishi lozim.

Integratsiyaning zamonaviy ta’limdagi imkoniyatlari

Ilmiy va metodik yondashuvlarning integratsiyasi, avvalo, ta’lim mazmunining hayotiyligi va amaliy ahamiyatini oshiradi. Ta’lim oluvchi tayyor bilimni passiv qabul qiluvchi emas, balki bilimni izlash, tahlil qilish, qayta ishlash va amaliyotda qo‘llash jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi.

Ikkinchidan, integratsiya o‘qituvchining kasbiy faoliyatiga ham yangi talablarni qo‘yadi. Zamonaviy pedagog ilmiy manbalarni tahlil qilish, tadqiqot natijalaridan foydalanish, ta’lim metodlarini tanlash va ularning samaradorligini baholash kompetensiyalariga ega bo‘lishi kerak.

Uchinchidan, ilmiy-metodik integratsiya ta’lim natijalarini baholash mexanizmlarini takomillashtirish imkonini beradi. Bunda faqat reproduktiv bilimlarni aniqlash emas, balki tahliliy fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish, ijodkorlik, mustaqil qaror qabul qilish va amaliy kompetensiyalar ham baholanadi.

MUHOKAMA

Tadqiqot doirasida amalga oshirilgan nazariy tahlillar ilmiy va metodik yondashuvlar integratsiyasi ta’lim jarayonining alohida tarkibiy qismlarini oddiy birlashtirish bilangina cheklanmasligini ko‘rsatadi. Aksincha, mazkur integratsiya ta’lim maqsadi, mazmuni, o‘qitish metodlari, pedagogik vositalar, amaliy faoliyat va kutilayotgan natijalar o‘rtasidagi uzviy hamda funksional aloqadorlikni ta’minlashga qaratilgan yaxlit pedagogik jarayon hisoblanadi. Bunda ilmiy yondashuv ta’lim mazmunining nazariy asoslanganligi va ishonchliligini ta’minlasa, metodik

yondashuv ushbu mazmunni samarali o‘zlashtirish va amaliyotga tatbiq etish mexanizmlarini belgilaydi.

Ilmiy-metodik integratsiyaning samaradorligi, avvalo, ta’lim mazmunining zamonaviy ilmiy bilimlar va ishonchli manbalarga asoslanganligi bilan belgilanadi. Shuningdek, tanlangan o‘qitish metodlari ta’lim maqsadlariga, o‘quv materialining xususiyatlariga hamda ta’lim oluvchilarning individual ehtiyojlariga muvofiq bo‘lishi lozim. Bunday muvofiqlik nazariy bilimlarni chuqur o‘zlashtirish, mustaqil fikrlash va o‘quv jarayonida faol ishtirok etish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Integratsiyaning yana bir muhim jihati o‘zlashtirilgan bilimlarni amaliy faoliyatda qo‘llash imkoniyati bilan bog‘liq. Ta’lim oluvchilarning nazariy bilimlarni real vaziyatlarda tatbiq etishi, muammolarni tahlil qilishi va asoslangan qarorlar qabul qilishi ta’lim natijalarining amaliy ahamiyatini belgilovchi muhim mezonlardan hisoblanadi. Shu bilan birga, baholash va refleksiya mexanizmlaridan foydalanish pedagogik faoliyat natijalarini tahlil qilish, mavjud kamchiliklarni aniqlash va ta’lim metodlarini takomillashtirishga yordam beradi.

Shunday qilib, ilmiy-metodik integratsiyaning natijadorligi uchta o‘zaro bog‘liq mezon — ta’lim mazmunining ilmiy asoslanganligi, o‘qitish metodlarining maqsad va ehtiyojlarga muvofiqligi hamda o‘zlashtirilgan bilimlarning amaliy faoliyatda qo‘llanish darajasi asosida baholanishi mumkin. Ushbu mezonlarning o‘zaro uyg‘unligi ta’lim jarayonining yaxlitligini ta’minlash, ta’lim sifatini oshirish va kutilayotgan pedagogik natijalarga erishishda muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA

Zamonaviy ta’lim sharoitida ilmiy va metodik yondashuvlarning integratsiyasi ta’lim sifatini oshirishning muhim metodologik shartlaridan biri hisoblanadi. Ilmiy yondashuv ta’lim mazmunining asoslanganligi va ishonchliligini ta’minlasa, metodik yondashuv mazkur mazmunni ta’lim oluvchiga samarali yetkazish, amaliy faoliyatga yo‘naltirish va natijalarni baholash imkonini beradi.

3-jadval

№	Bosqichlar	Mazmuni
1	Ilmiy asos	Faoliyatning nazariy, ilmiy-metodologik asoslarini belgilash, ilmiy tamoyillar va qonuniyatlarni aniqlash.
2	Metodik loyihalash	Maqsad, vazifalar, metodlar, vositalar va faoliyatni tashkil etish mexanizmlarini ishlab chiqish.
3	Faoliyat	Belgilangan maqsad va vazifalar asosida rejalashtirilgan jarayonni tashkil etish va amalga oshirish.
4	Amaliy qo‘llash	Ishlab chiqilgan metod va texnologiyalarni amaliy jarayonga tatbiq etish.
5	Baholash	Amalga oshirilgan faoliyat natijalarini mezonlar va ko‘rsatkichlar asosida tahlil qilish, samaradorligini aniqlash.
6	Refleksiya	Erishilgan natijalarni tanqidiy tahlil qilish, mavjud kamchiliklarni aniqlash va keyingi faoliyatni takomillashtirish yo‘nalishlarini belgilash.

Mazkur ketma-ketlik ilmiy asoslangan faoliyatni tashkil etishning izchil va o‘zaro bog‘liq bosqichlarini ifodalaydi. Bunda ilmiy asos metodik loyihalashning nazariy negizini tashkil etsa, metodik loyihalash faoliyatni maqsadli tashkil etishga xizmat qiladi. Amaliy qo‘llash bosqichida ishlab chiqilgan metodik yechimlar tatbiq etiladi, baholash orqali ularning samaradorligi aniqlanadi. Refleksiya esa olingan natijalarni qayta tahlil qilish va faoliyatni takomillashtirish uchun asos yaratadi.

Shuningdek, ilmiy-metodik yondashuvlarning integratsiyasi tizimli, kompetensiyaviy, shaxsga yo‘naltirilgan va faoliyatga yo‘naltirilgan yondashuvlar bilan uyg‘unlashtirilganda ta’lim jarayonining yaxlitligi va natijadorligini ta’minlash imkoniyati ortadi.

Shundan kelib chiqib, zamonaviy ta’lim amaliyotida ilmiy-metodik integratsiyani joriy etish uchun pedagoglarning ilmiy-tadqiqotchilik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish, ta’lim mazmunini amaliy vazifalar bilan boyitish, zamonaviy pedagogik texnologiyalardan maqsadli foydalanish hamda natijalarni kompetensiyaviy mezonlar asosida baholash zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Azizxo‘jayeva N.N. (2006) Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg‘armasi nashriyoti,
2. Tolipov O‘.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006.
3. Ishmuhamedov R.J., Abduqodirov A.A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste’dod, 2008.
4. Muslimov N.A. va boshqalar. Innovatsion ta’lim texnologiyalari. – Toshkent, 2015.
5. Sayidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Moliya, 2003.
6. Klarin M.V. Innovatsionnye modeli obucheniya v zarubezhnix pedagogicheskix poiskax. – Moskva: Arena, 1994.
7. Selevko G.K. Sovremennye obrazovatelnye texnologii. – Moskva: Narodnoe obrazovanie, 1998.
8. Hattie J. Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement. – London: Routledge, 2009.
9. OECD. The Future of Education and Skills 2030. OECD Education 2030 Framework. – Paris: OECD Publishing.
10. UNESCO. Reimagining our futures together: A new social contract for education. – Paris: UNESCO, 2021.